

Arenguabi rahastamise aruandluskohustust käsitlev aruanne

Euroopa Parlamendi 16. novembri 2011. aasta resolutsioon arenguabi rahastamise aruandluskohustust käsitleva aruande kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 8. septembri 2000. aasta ÜRO aastatuhande deklaratsiooni,
- võttes arvesse G20 tippkohtumisi, mis toimusid 24. ja 25. septembril 2009 Pittsburghis, 2. aprillil 2009 Londonis, 26. ja 27. juunil 2010 Torontos ning 11. ja 12. novembril 2010 Soulis,
- võttes arvesse G8 tippkohtumisi, mis toimusid 8.–10. juulil 2009 Itaalias L'Aquilas, 26. ja 27. mail 2011 Prantsusmaal Deauville'is ja 26. juunil 2010 Kanadas Muskokas,
- võttes arvesse 18.–22. märtsil 2002 Mehhikos Monterreys toimunud rahvusvahelisel arengu rahastamise konverentsil vastu võetud Monterrey konsensust ja 29. novembril – 2. detsembril 2008 Kataris Dohas toimunud rahvusvahelisel arengu rahastamise konverentsil vastu võetud Doha deklaratsiooni,
- võttes arvesse abi tulemuslikkust käsitlevat Pariisi deklaratsiooni ja Accra tegevuskava,
- võttes arvesse dokumenti „Euroopa konsensus arengu küsimuses”¹ ning ELi tegevusjuhendit vastastikuse täiendavuse ja tööjaotuse kohta arengupoliitikas²,
- võttes arvesse oma 15. juuni 2010. aasta resolutsiooni edusammude kohta aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks³,
- võttes arvesse oma 25. märtsi 2010. aasta resolutsiooni ülemaailmse finants- ja majanduskriisi mõju kohta arengumaadele ja arengukoostööle⁴,
- võttes arvesse oma 18. mai 2010. aasta resolutsiooni ELi poliitikavaldkondade arengusiduse ja laiendatud ametliku arenguabi kontseptsiooni kohta⁵,
- võttes arvesse oma 23. septembri 2008. aasta resolutsiooni 2002. aastal Monterreys toimunud arengu rahastamise konverentsi järelmeetmete kohta⁶,
- võttes arvesse oma 22. mai 2008. aasta resolutsiooni abi tõhusust käsitleva 2005. aasta Pariisi deklaratsiooni järelmeetmete kohta⁷,

¹ ELT C 46, 24.2.2006, lk 6.

² Nõukogu 15. mai 2007. aasta järeldused, 9558/2007.

³ ELT C 236 E, 12.8.2011, lk 48.

⁴ ELT C 4 E, 7.1.2011, lk 34.

⁵ ELT C 161 E, 31.5.2011, lk 47.

⁶ ELT C 8 E, 14.1.2010, lk 1.

⁷ ELT C 279 E, 19.11.2009, lk 100.

- võttes arvesse oma 5. juuli 2011. aasta resolutsiooni ELi arengupoliitika mõju suurendamise kohta¹,
- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et eelmisel aastal andsid Euroopa Liidu liikmesriigid ametliku arenguabi vajadusteks vaid 0,43% oma kogurahvatulust, ehkki aastatuhande arengueesmärkide kohaselt tuleks 2015. aastaks selleks eraldada 0,7% kogurahvatulust ja 2010. aastaks oli vahe-eesmärgina ette nähtud 0,56%;
- B. arvestades, et 15 liikmesriiki vähendas 2009. ja 2010. aastal oma arenguabi eelarvet;
- C. arvestades, et 2005. aastal lubasid liikmesriigid suunata 50% kogu uuest arenguabist Sahara-tagusesse Aafrikasse, kuid tegelikult on nad selleks andnud ainult poole lubatud mahust, ning arvestades, et liikmesriigid ei suutnud täita ka lubadust eraldada 2010. aastaks 0,15% oma kogurahvatulust vähim arenenud riikidele;
- D. arvestades, et need endale võetud kohustused on seotud kogurahvatulu protsendimääradega ja majanduslanguse ajal vähenevad need sellele vastavalt ning seetõttu on majanduskriis kohatu ettekääne arenguabi eelarve proportsionaalseks vähendamiseks;
- E. arvestades, et abilubaduste täitmata jätmine kahandab tugevalt arenguriikidest partnerite usaldust Euroopa Liidu vastu ja kahjustab liidu usaldusväarsust nende silmis, lubaduste täitmine oleks aga jõuline ja üheselt selge märguanne nii vaestele riikidele kui ka teistele doonoritele;
- F. arvestades, et areneva majandusega riikide puudulik maksuhaldus ei võimalda rikkuse õiglast ümberjagamist, kahandab sealsete valitsuste vahendeid ja takistab vaesuse kaotamist;
- G. arvestades, et kapitali ebaseaduslik väljavool arenguriikidest on hinnanguliselt umbkaudu kümme korda suurem kui kogu maailma arenguabi kokku;
- H. arvestades, et innovaatilised rahastamismehhanismid moodustavad ELi arenguabist praegu kõigest 3%;
- I. arvestades, et vaeseid toetavad mehhanismid, mis parandavad finantsteenuste kättesaadavust, näiteks mikrofinantseerimise süsteemid, võivad väiketalupidajatele, eriti naissoost talupidajatele olla väga suureks abiks, et jõuda toiduainetega omavarustatuse ja kindlustatuseni;
- J. arvestades, et migrantide rahaülekanded arenguriikidesse on suuremad kui maailma arenguabi eelarved kokku, ning hoolimata ELi 2008. aastal antud lubadusest vähendada rahaülekannetega seotud kulusid, on olukord seni muutunud väga vähe;
- K. arvestades, et 2009. aastal oli ELi kaubandusabi kogumaht 10,5 miljardit eurot ja kaubandusega seotud abi kogumaht kolm miljardit eurot – need on kavandatust tunduvalt suuremad summad;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0320.

- L. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 on sätestatud: „Liit võtab arengukoostöö eesmärgi arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid”;
- M. arvestades, et kriis on eriti rängalt mõjutanud arenguriike, eeskätt vähim arenenud riike, kelle võlatase on seetõttu veelgi tõusnud;
- N. arvestades, et EL eraldas 2009. aastal arenguriikidele 2,3 miljardit eurot kliimavaldkonna kiireks rahastamiseks;
- O. arvestades, et EL on andnud lubaduse tagada, et kliimameetmete rahastamine on „uus ja täiendav”;
- P. arvestades, et ebatõhusalt korraldatud abi tõttu läheb igal aastal kaotsi kuus miljardit eurot avaliku sektori raha;
- 1. tunnustab komisjoni teatist ELi arenguabi rahastamise aruandekohustust käsitleva 2011. aasta aruande kohta ning leiab, et see on äärmiselt kasulik panus läbipaistvuse suurendamiseks ja vastastikuse hindamise edendamiseks;

Arenguabi

- 2. tunnistab, et finants- ja majanduskriis rõhub üha tugevamini riikide eelarveid; on aga veendunud, et vaesuse kaotamise eesmärgi saavutamiseks on eelkõige vaja muuta nii tööstusriikide kui ka arenguriikide poliitikat, et võidelda vaesuse struktuursete põhjuste vastu;
- 3. väljendab veel kord sügavat muret selle pärast, et eelkõige Aafrikas ostavad välisinvestorid sealsete valitsuste toetusel kokku põllumajandusmaad, mis võib seada ohtu kohaliku toiduainetega kindlustatuse; nõuab, et komisjon võtaks maa hõivamise probleemi arenguriikidega peetava poliitilise dialoogi teemade hulka, et muuta poliitikavaldkondade sidusus arengukoostöö alusteks nii riikide kui ka rahvusvahelisel tasandil ning takistada väikepõllumajandustootjate maa võõrandamist ning maa ja vee mittesäästlikku kasutamist;
- 4. tunnustab ELi ja selle liikmesriike, kes on kriisist hoolimata endiselt maailma suurimad arenguabi rahastajad;
- 5. väljendab heameelt selle üle, et liikmesriigid kinnitasid hiljuti uuesti valmidust täita oma arenguabi kohustused, sealhulgas eriti eesmärk eraldada arenguabiks 0,7% kogurahvatulust; jagab nõukogu seisukohta, et ülemaailmse vaesuse kaotamiseks ei piisa ainult arenguabist; on seisukohal, et ELi arengupoliitikas tuleks eesmärgiks seada nende struktuursete takistuste kõrvaldamine, mis pärsivad vaesuse kaotamise eesmärgi saavutamist, ning selleks tuleks järgida poliitikavaldkondade arengusidusust, mis hõlmaks ELi poliitikat põllumajanduse, kaubanduse, investeringute, maksuparadiiside, toorainetele juurdepääsu ja kliimamuutuste vallas;
- 6. peab aga ülimalt murettekitavaks, et 2010. aastal jäi ELil oma arenguabi 2010. aasta eesmärgi täitmisest puudu ligi 15 miljardit eurot, et 2015. aastaks seatud aastatuhande eesmärgi täitmiseks tuleb ELil oma abi mahtu praktiliselt kahekordistada, et EL ei ole lubadustest hoolimata suutnud oluliselt suurendada abi Aafrika riikidele ja vähim

arenenud riikidele ning et osa liikmesriike vähendas 2009. ja 2010. aastal arenguabi eelarvet ning 2011. aastaks ja järgnevas ajaks on kavandatud uusi kärpeid;

7. rõhutab, et hästi korraldatud abil on olnud väga suur osa tervishoiu, hariduse, sooliste küsimuste, bioloogilise mitmekesisuse ja paljude muude valdkondade säästval arendamisel;
8. palub seetõttu kõikidel liikmesriikidel võtta kiirelt meetmeid, et täita lubadus anda 0,7% kogurahvatulust arenguabiks ning eraldi lubadused Aafrika ja vähim arenenud riikide abistamiseks, ning soovib rakendada täiesti läbipaistvaid ja siduvaid mitmeaastasi meetmeid, sealhulgas õigusakte;

Arenguabi rahastamise muud aspektid

9. jagab nõukogu ja komisjoni arvamust, et partnerriikide kodumaiste ressursside kasutusele võtmine on säästva arengu jaoks otsustava tähtsusega; nõuab, et ELi rahastajad peaksid esmatähtsaks sellealase suutlikkuse suurendamist, eeskätt tugevamate maksusüsteemide ja parema maksuhalduse loomist ning suurendaks kogu maailmas jõupingutusi, et edendada maksualast läbipaistvust ja riikide kaupa aruandlust ning võidelda maksupettuste ja kapitali ebaseadusliku väljavoolu vastu, kasutades selleks vajaduse korral ka õigusakte;
10. nõuab, et komisjon võtaks võitluse maksuparadiiside kuritarvitamise ning maksupettuste ja kapitali ebaseadusliku väljavoolu vastu oma arengupoliitika üheks esmatähtsaks ülesandeks;
11. palub liikmesriikidel veelgi tugevamalt toetada mäetööstuse läbipaistvust käsitlevat algatust ning kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama kiirelt ettepaneku võtta vastu ELi õigusakt, mis oleks vähemalt samaväärne USA vastavate õigusnormidega, eesmärgiga tagada arenguriikide mäetööstuses nõuetekohane maksude maksmine ning sotsiaalsetele ja keskkonnanormidele vastav tootmine, võttes sealjuures arvesse hoolsuskohustuse nõudeid;
12. palub ELil ja selle liikmesriikidel avada lisaks ametlikule arenguabile muid rahvusvahelise arenguabi rahastamise allikaid ning teha selleks muu hulgas järgmist:
 - kavandada uudseid maksusid – näiteks finantstehingute maks ülemaailmse tähtsusega avalike hüvede, sh arenguabi rahastamiseks,
 - vähendada märkimisväärselt rahaülekannetega seotud kulusid,
 - kiirendada ELi toetuste ja Euroopa Investeerimispanka laenude ühtesidumist, ilma et sellega kaasneks abikulutuste vähenemine,
 - toetada arenguriikides finantsteenustele juurdepääsu edendavaid süsteeme, näiteks mikrofinantseerimise süsteeme;
13. hindab positiivselt ELi osutatavat märkimisväärset ning üha suurenevat kaubandusabi ja kaubandusega seotud abi; loodab, et vähim arenenud riigid saavad sellest toetusest edaspidi rohkem osa;
14. tuletab meelde, et nii ELi kaubanduspoliitika kui ka muud poliitikavaldkonnad, nagu

põllumajandus, kalandus, ränne ja julgeolek, peavad vastavalt Lissaboni lepingule olema kooskõlas ELi arengupoliitika eesmärkidega, ja nõuab, et vaesuse kaotamise struktuurse probleemiga tegelemiseks rakendataks poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet (Lissaboni lepingu artikkel 208);

15. nõuab, et liikmesriigid suurendaksid jõupingutusi, et tagada olemasolevate võlakergendusalgatuste täielik rakendamine, pidades eriti silmas suurtes võlgades olevatele vaestele riikidele suunatud ja mitmepoolseid võlakergendusalgatusi;
16. tunnustab ELi viimase aja märkimisväärset toetust arenguriikide kliimameetmetele, kuid kordab oma nõudmist, et see toetus peab olema praeguse arenguabi täienduseks;
17. loodab, et neljas arenguabi tõhusust käsitlev kõrgetasemeline foorum, mis toimub novembris Koreas, Busani linnas, annab konkreetseid tulemusi, et muuta abi efektiivsemaks ning selle hinna ja kvaliteedi suhe soodsamaks; võtab teadmiseks 2011. aasta aruandes välja toodud edusammud, mis on küll olnud ebaühtlased, ning nõuab, et liikmesriigid teeksid suuremaid jõupingutusi abi kooskõlastamiseks (sealhulgas Euroopa välisteenistust kaasates) ning sellealase tegevuse ühiseks planeerimiseks ja töö jaotamiseks;
18. nõuab, et ELi rahastajad uuendaksid arengukoostööteemalist poliitilist dialoogi kiirelt arenevate riikidega, ning soovib ELi liikmesriikidel toetada lõunapoolsete riikide omavahelisi ja kolmepoolseid arengukoostöö algatusi; on veendunud, et rahakate riikide abistamine rahaliste toetuste vormis ei ole enam põhjendatud;

OECD arenguabikomitee eksperdi hinnang

19. palub end kaasata OECD arenguabikomitee järgmisesse ELi arengukoostööd käsitlevasse hindamisse;

o
o o

20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele, Euroopa Investeerimispangale, ÜRO organisatsioonidele, AKV–ELi parlamentaarsetele ühisassambleele, G20-le, Rahvusvahelisele Valuutafondile ning Maailmapangale.